

Ard. Historielagets logo.

Leif Rovelstad med sin ard på møte i Hole historielag, november 2000.

Hole har sentralt i sin logo et landbruksredskap, en ard. Det er flere tusen år siden de første jorddyrkende menneskene slo seg ned i Hole, og kanskje har arden vært i bruk nesten like lenge. I Sverige er arden kjent fra bronsealder. Arden passer derfor godt som symbol for historielaget.

Arden er en liten plog med et trekantet skjær, uten veltefjøl, som løsner og smuldrer opp jorden. Vi vet ikke hvor gammel arden er, men på 1800-tallet ble den særlig brukt til potetdyrking. Arden egnet seg godt både til setting, radrensking og hypping av poteter. I Hole uttales ordet *ard* med tjukk l (som i *hard*).

På et møte i historielaget i november 2000 fortalte Paul Ullern og Leif Rovelstad at arden var i bruk i deres ungdom, dvs. til rundt 1940.

Jon Guldal forteller i boka *Folkeminner fra Hole*, side 90: "Ahlen, eller rettere skrevet arden, var dog et bra redskap. Selve ardåsen fant de seg i skogen, for en natur-krok måtte til, og så smidde smedene ardveksne."

Videre skriver Guldal, side 94 - 95: "Selve ahlåsen var helst laget av naturkrok funnet i skogen. På en ahl var det styre, ahlveksne, ile og stelljarn. Til brytning bruktes to hester for ahlen, til nedmolding bare en."

Ardveksne er det trekantede skjæret som kunne stilles inn til å gå grunnere eller dypere i åkeren ved hjelp av stilljernet (stelljarnet). Ile er ifølge *Attved Tyriffjorden* av Petter Lyse, side 177: "solejarn under en al".

Hole historielags logo er egentlig en kopi av arden som var Hole kommunes emblem før kommunen fikk sitt kommunevåpen med fire kongekroner i 1985. Emblemet fantes blant annet på ordførerkjedet i tidsrommet 1976 - 1985.